

ПВ Гендерна психологія

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітня програма	<i>Прикладна психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, 4 семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4кред. ЄКТС / 120 годин</i> <i>лекції – 6 годин, семінарські – 4 годин,</i> <i>самостійна робота – 110 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>ДКР, залік</i>
Розклад занять	<i>Лекції: 1 (перший тиждень)</i> <i>Практичні заняття: 2 (перший, другий тиждень)</i> https://my.kpi.ua та https://schedule.kpi.ua
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	https://psy.kpi.ua/serbova/ <i>Сербова Ольга Вікторівна.</i> <i>доцентка кафедри психології та педагогіки.</i> <i>кандидатка психологічних наук, доцентка.</i>
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/NzExNTM3MDQ4MjIy?cjc=6ai7osx

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Гендерна психологія» – вибіркова освітня компонента.

Вивчення гендерної психології є важливим компонентом професійної підготовки психолога. Сьогодні не можна якісно підготувати сучасного психолога без вивчення ним гендерної теорії, що вже давно стало професійною нормою в демократичних країнах. Вхідження у європейське співтовариство вимагає перебудови усіх соціальних інституцій та процесів на нові демократичні принципи, вільні від будь-якої форми дискримінації, зокрема й за гендерними ознаками. Актуальність підкреслюється реалізацією Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти «Освіта: гендерний вимір – 2021», метою якої є забезпечення комплексного впровадження принципів гендерної рівності у сфері освіти та визначення шляхів гендерного підходу в зазначеній сфері відповідно до світових демократичних засад. В українському суспільстві відбуваються суттєві зміни в осмисленні та легітимації гендерних відносин, постійно робляться кроки із запровадження

інституційного механізму забезпечення гендерної рівності. Успішне регулювання гендерних відносин передбачає утвердження цінності гендерної рівності як у суспільстві загалом, так і в різних його інституціях зокрема. Це, насамперед, недопущення гендерної дискримінації, забезпечення рівних можливостей, унеможливлення проявів гендерно зумовленого насильства (ГНЗ) тощо.

Навчальна дисципліна «Гендерна психологія» спрямована на розвиток гендерної компетентності та навичок гендерного аналізу соціально-психологічних процесів і явищ у здобувачів вищої освіти. Гендерна компетентність розглядається як орієнтація у психологічних аспектах гендеру, і як здатність помічати ситуацію гендерної нерівності у житті та в різних суспільних системах; протистояти сексизму, дискримінаційним діям та їх наслідкам, не створювати ситуації гендерної нерівності.

Оволодіння знаннями з гендерної психології дає можливість зрозуміти процес становлення, формування та сучасний стан гендерної теорії, усвідомлювати основні закономірності гендерного розвитку особистості; негативні наслідки гендерних стереотипів та їх подолання у психологічній практиці.

Навчальна дисципліна «Гендерна психологія» також формує знання про те, як розвивається гендерна ідентичність; дозволяє орієнтуватись у соціально-психологічних аспектах людської сексуальності; психологічних чинниках адекватного гендерного та сексуального виховання дітей у різні вікові періоди.

Вивчення дисципліни спрямовано на формування гендерної компетентності, що означає впровадження цілеспрямованої діяльності, у результаті якої здобувачі вищої освіти мають демонструвати компетентність у ситуаціях із вираженою гендерною складовою, яка набувається у засвоєнні гендерних знань, умінь і способів гендерно коректної поведінки. Формування гендерної компетентності здобувачів вищої освіти охоплює два рівні: когнітивний (знання) та емоційно-мотиваційний (переживання, потреби) та впливає і на поведінковий (вольовий) рівень, – діяти для попередження проявів гендерної дискримінації та встановлення гендерної рівності.

Самостійна дослідницька діяльність потребує освоєння навичок здійснення аналізу процесів соціалізації та концептуалізації гендерних ролей; аналізу та пояснення особливості формування гендерних стереотипів у процесі соціалізації особистості; вміння з'ясовувати, які стереотипи є найбільш поширеними; володіти навичками здійснення самоаналізу, виявлення гендерних стереотипів та гендерних ролей, діагностику гендерної поведінки особистості; визначати ступінь підвладності гендерному стереотипу; аналізувати гендерно-рольові конфлікти та вирішувати їх; визначати рівень гомофобії; використовувати творчий підхід до вирішення проблем, володіти активним стилем спілкування, вміти встановлювати і підтримувати відносини партнерства у психологічній практиці.

Освітній процес включає в себе різноманітні форми та види роботи: будується на основі лекційних та семінарських занять; включає проведення лекцій в інтерактивному форматі індивідуальну і групову роботу; роботу під керівництвом викладача та самостійне опрацювання матеріалу; практичну роботу з попереднім плануванням та наступним контролем виконаних завдань. практичніправи, проблемні запитання та тести самоконтролю.

У роботі зі здобувачами вищої освіти використовуються такі основні методи: розповідь, пояснення, обговорення; аналіз літератури; метод фільм-аналізу.

Предметом навчальної дисципліни «Гендерна психологія» є психологічні закономірності та механізми творення, перетворення та вияву різних форм гендеру (гендерної ідентичності) в інтерперсональній взаємодії.

Метою викладання навчальної дисципліни «Гендерна психологія» є формування гендерної компетентності особистості майбутніх психологів, основою структури якої є відповідні мотиви і цінності, знання і уміння.

Завдання дисципліни «Гендерна психологія»:

ознайомити здобувачів вищої освіти з різними аспектами вивчення гендеру у історичній ретроспективі та на сучасному етапі розвитку психології; викласти основні теоретичні концепції, дані емпіричних досліджень гендерної психології, а також методологічні можливості вивчення гендерної проблематики;

надати знання змісту та різниці між поняттями «гендер» та «стать»; передумов та етапів становлення теорії гендеру; біологічних, психологічних та соціокультурних чинників гендеру; провідних чинників гендерної соціалізації та гендерної ідентичності особистості; основних вимірів гендерної поведінки; змісту понять «гендерні ролі» та «гендерні стереотипи», «гендерно-рольові конфлікти», «маскуліність/фемінність», «андрогінність», «гіпергендерність», «гіпермаскуліність», «гіперфемінність» та інших; а також механізмів гендерної дискримінації;

розкрити прикладні аспекти вивчення гендеру та сприяти розумінню здобувачами вищої освіти стратегій підтримки самореалізації особистості у суспільстві з врахуванням гендеру; допомогти здобувачам вищої освіти відрефлексувати власні гендерні стереотипи та гендерні установки, усвідомити їх вплив на характер соціальних контактів.

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми метою дисципліни є *посилення* у здобувачів вищої освіти:

загальних компетентностей:

- здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 4);
- здатності генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 7);
- навичок міжособистісної взаємодії (ЗК 8);
- здатності реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 10);
- здатності та готовності впроваджувати наукові основи та рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, засоби фізичного, психічного, психологічного і духовного розвитку особистості й самовдосконалення (ЗК 13)

фахових компетентностей:

- здатності оперувати категоріально-понятійним апаратом психології (ФК 1);
- здатності до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання) (ФК 3);
- здатності здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту (ФК 9);
- здатності поліпшувати психолого-педагогічний процес і відповідне соціальне середовище (ФК 14);
- здатності здійснювати психологічний вплив з метою оптимізації психічного функціонування індивіда або групи (ФК 15).

програмні результати навчання:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ефективність власних дій (ПРН 1);
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань (ПРН 2);
- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань (ПРН 3);
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання) (ПРН 9);

- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію,
- модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника (ПРН 10);
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності (ПРН 13);
- знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога (ПРН 16);
- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним і демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (ПРН 17);
- рефлексувати можливості власного інтелектуального потенціалу для вирішення завдань професійної діяльності (ПРН 20).

Комунікація з викладачем є невід'ємною частиною освітнього процесу як під час навчальних занять, так і в межах консультацій, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології та педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується classroom.google.com, електронна пошта, загальні групи в соц. мережах.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу вищої освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Дисципліна «Гендерна психологія» органічно зв'язана з усіма психологічними дисциплінами. Адекватне виконання завдань курсу не можливе без опори на такі теоретичні дисципліни як «Психологія здоров'я», «Соціальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Психологія конфлікту». Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опановувати освітні компоненти: «Диференційна психологія», «Психологія особистості», «Психологія сім'ї», «Основи психологічного консультування», «Теорія і практика психологічного тренінгу» та ін.. Дисципліна «Гендерна психологія» ставить на меті інтеграцію та систематизацію знань та навичок отриманих здобувачами вищої освіти в процесі засвоєння дисциплін практичної спрямованості.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Тема 1 Гендерна психологія: предмет, завдання, становлення	9			9
Тема 2. Теоретичні основи гендерної психології	10			10
Тема 3. Психологія гендерної соціалізації	11	2		9
Тема 4. Суть та витоки гендерних стереотипів	10			10
Тема 5. Гендерна роль: соціально-психологічний аспект	11	2		9

Тема 6. Гендерна ідентичність і сексуальна орієнтація особистості	10			10
Тема 7. Психологія гендерно зумовленого насильства (ГНЗ)	11		2	9
Тема 8. Гендерна психологія спілкування	11		2	9
Тема 9. Гендерна рівність. Гендерна нерівність. Сексизм та гендерна дискримінація	11	2		9
ДКР	20			20
Підготовка до заліку	6			6
Всього годин	120	6	4	110

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Богдан Ж., Мовчан Я. Гендерна психологія : навчально-методичний посібник для здобувачів другої (магістерської) вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Харків : Друкарня Мадрид, 2021. 155 с.
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/51465>

2. Заграй, Л. Д. Теорії гендеру: гендерні дослідження у психології : навч. посіб. Міністерство освіти і науки України, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». -Івано-Франківськ: К.Т. Петраш, 2019. 263 с. **Друковане видання з фонду бібліотеки КПП:** <https://discovery.kpi.ua/Record/000611942>

3. Сербова О.В. Напрями соціалізації особистості. *Соціальна психологія* : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Туриніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков. 2-е вид., перероб. і допов. ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2024. С. 150–214.
<https://ela.kpi.ua/handle/123456789/66792>

4. Панчук Н. П. Гендерна психологія: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Практична психологія спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 273 с.
<http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7475>

5. Щотка О.П. Гендерна психологія: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 358 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/2157/1/Gender-Psychology-Shchotka.pdf>

4.2 Допоміжна література:

1. Акбаш, К. С., Пасічник Н.О., Ріжняк Р.Я. Теоретико-прикладні основи гендерних досліджень: навч. посіб. Кропивницький : В.Ф. Лисенко, 2019. 336 с. **Друковане видання з фонду бібліотеки КПП:** <https://discovery.kpi.ua/Record/000605299>

2. Андрусак І. П. Домашнє насильство представників ЛГБТ та квір-спільнот. *Аналітичне-порівняльне правознавство*. редкол.: Ю. М. Бисага (голов. ред.), В.В. Заборовський, Д. М. Белов, С. Б. Булеца та ін.; ДВНЗ «УжНУ» Ужгород, 2024. №1. С. 17-22. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/66862>

3. Бочек О. І. Гендерно зумовлене насильство в реаліях війни РФ проти України: правові аспекти. *Наука і правоохорона*. 2022. № 4. С. 130-139. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2022_4_14
4. Бухтіярова І. Г., Бухтіяров О. А. Особливості генезису гендерного насильства. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. № 2. 2020. С. 73–75.
5. Вихор С. Законодавче забезпечення гендерної рівності в освітньому просторі України. Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції, 10–11 вересня 2020 р. / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка ; за заг. ред. В. П. Кравця, О. М. Кікінежді. Тернопіль : TNPU, 2020. С. 10–12.
6. Вояк Х. Гендерний дискурс у сучасній українській політиці. Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції, 10–11 вересня 2020 р. / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; за заг. ред. В.П. Кравця, О. М. Кікінежді. Тернопіль : TNPU, 2020. С. 15–17.
7. Гендерна статистика України. Сучасний стан, проблеми, напрямки вдосконалення. URI:<http://dhrp.org.ua/uk/publikatsii1/124-henderna-statystyka-ukrainy-suchasnyi-stan-problemy-napriamky-vdoskonalennia>
8. Грицанюк, В. В. Особливості запобігання гендерно зумовленому насильству в Україні. *Публічне управління та соціальна робота*, 2, 2023є С. 46-51. http://nbuv.gov.ua/UJRN/pbasw_2023_2_9
9. Говорун Т. В., Кізь О.Б., Кікінежді О.М. Гендерна терапія як інновація у роботі психолога з молодим подружжям. Інноваційні технології розвитку психологічних ресурсів особистості: колективна монографія / відпов. ред. Н.І.Тавровецька. Херсон : Вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2019. С. 7- 27.
10. Демиденко Н.М. Гендерний паритет на українських землях у XIV-XVII ст.: права жінки у шлюбі. Вісник національного університету міністерства оборони України. 2023. №4. С.66-71. URI: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/280098/276317>
11. Демчина О. Гендерна толерантність як соціально-психологічний феномен. *Збірник наукових праць: психологія*. 2019. Вип. 23. С. 35-41. http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpsf_2019_23_6
12. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі : науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України / за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваіте, 2019. 288 с.
13. Жінка в Україні. Міжвідомчий науковий збірник / За редакцією Комарової А. І., Київ, 2019. Том 30, 32, 42.
14. Журнал «Спільне». Гендер і праця. URI:<https://commons.com.ua/ru/zhurnal-spilne-6-gender-i-pratsya/>
15. Закон України «Про забезпечення гендерної рівності чоловіків і жінок». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
16. Звіт Індексу гендерного розриву 2020 (Global Gender Gap Report) URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf.
17. Етичний кодекс щодо гендерно чутливої політики // Internews Ukraine, 2019. URL: <https://irrp.org.ua/v-ukrayini-z-yavivsyatichniy-kodeks-shhodo-genderno-chutlivoyi-politiki>.
18. Ідея та цінність гендерної рівності у політиці Європейського Союзу. URI: <http://povaha.org.ua/ideya-ta-tsinnist-hendernoji-rivnosti-u-politytsi-evropejskoho-soyuzu/>

19. Комарніцька, Л. М., Завадська, І. М. Гендерна ідентичність як психологічний феномен. *Інклюзія і суспільство* 2024. (2). С. 82-87. <https://journals.kpdi.in.ua/index.php/inclusion-society/article/download/136/133>
20. Костіна Т. , Булах І. Гендерно зумовлене насильство та його види: домашнє насильство. *Вісник Львівського університету. Серія : Психологічні науки*. 2021. Вип. 11. С. 80-86. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlups_2021_11_13
21. Куравська Н. Прояви психологічних проблем гендерного характеру в організаціях. *Збірник наукових праць: психологія*. 2019. Вип. 24. С. 94-102. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpfsp_2019_24_12
22. Куравська Н. Психологічні технології подолання гендерних стереотипів в організаціях. *Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки*. 2019. Вип. 22. С. 32-38. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpu_filos_psihol_2019_22_7
23. Максименко О., Кізь О. Соціально-психологічна характеристика гендерночутливої корпоративної культури. *Colloquium-journal*. Warszawa, 2024. 35 (228), Część 1. С.68-73. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/35154>
24. Основи вікової та гендерної психології: навч.посіб. за заг. Ред.Т.В. Петровської. Київ: Видавець Позднішев, 2021. 192 с. https://reposit.uni-sport.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/5277/%D0%9E%D1%80%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D0%B0%D0%B3._%D1%84..pdf?sequence=1&isAllowed=y
25. Питання гендерної рівності. URL: <https://tax.gov.ua/baneryi/zabezpechennya-rivnih-prav-ta-mojlivostey-jinok-i-cholovikiv/432409.html>.
26. Плетка О. Т. Гендерна чутливість в освіті: управлінський аспект: методичні рекомендації для керівників закладів освіти. Київ: Талком, 2023. 27 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740225/1/%D0%9F%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B0%20%D2%91%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80.%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%20%D1%80%D0%B5%D0%BA.%20%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA%20%282%29.pdf>
27. Політова, А. С. Протидія гендерно зумовленому насильству як європейська цінність. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. (4). С. 35-41. https://www.academia.edu/download/100195153/4_3_2022.pdf#page=35
28. Про схвалення Концепції комунікації у сфері гендерної рівності: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1128-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2020-%D1%80#Text>.
29. Про утворення Комісії з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2020 р. № 784 «Про утворення Комісії з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorennya-komisiyi-z-pitan-koo-784>.
30. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_669#Text.
31. Руденок А. І., Петяк О.В., Ігумнова О.Б. Гендерні аспекти газлайтингу як форми психологічного насильства у сім'ї. *Науковий вісник Сіверщини. Серія : Освіта*.

Соціальні та поведінкові науки. 2021. № 2. С. 137-151. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/shsesbs_2021_2_14

32. Сербова О. В., Саєнко С. В., Руденко О. В. Модель формування гендерної чутливості в профорієнтаційній роботі / *Психологія та соціальна робота. Psychology and social work*. Одеса «Астропринт», 2021. Випуск 2 (54). С. 214-227. DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.2\(54\).241397](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.2(54).241397)

33. Ткалич М.Г. Гендерна психологія: навч. посіб. Київ: АКАДЕМІЯ, 2021. 248 с.

34. Товстуха О. М. Психологічні погляди на проблему гендерної рівності в Україні та світі. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6(1). С. 111-117. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2021_6\(1\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2021_6(1)_11)

35. Чуйко О., Куравська Н. Гендер і кар'єра: навч. посіб. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2019. 372 с.

36. Gender Mainstreaming in Practice: A Handbook by the UNDP. URL: www.undp.org/gender/docs/RBEC_GM_Manual.pdf.

37. Gender in a Social Psychology Context <https://oxfordre.com/psychology/view/10.1093/acrefore/9780190236557.001.0001/acrefore-9780190236557-e-309>

38. Doris Buss Racing populations, sexing environments: the challenges of a feminist politics in international law. *Legal Studies*, Volume 20, 2000. Issue 4, pp. 463–484.

39. Kaminska, N., Loshchykhin, O., Romanova, N. The role of the OSCE in ensuring gender equality into policies and practices. *Fundamental and Applied Researches in Practice of Leading Scientific Schools*, 2019, № 34(4). С. 87–91. Retrieved from <https://farplss.org/index.php/journal/article/view/662>.

40. National Action Plan on implementation of UN Security Council Resolution № 1325 «Women. Peace. Security» till 2020. Available at: <https://www.lse.ac.uk/women-peace-security/assets/documents/2019/NAP/Ukraine-NAP-2016-2020.pdf>.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СРС)
1	Тема 3. Психологія гендерної соціалізації Поняття гендерної соціалізації. Гендерна соціалізація як міждисциплінарна галузь дослідження соціальних наук. Гендерна система. Різні теоретичні пояснення процесу усвідомлення себе представником певної статі та засвоєння гендерної ролі: психоаналіз, теорія наслідків, когнітивна теорія, теорія гендерної схеми, теорія «нової психології статі». Механізми гендерної соціалізації. Основні агенти гендерної соціалізації. Завдання на СРС: І. Відповіді на питання для самоперевірки: 1.Значимість агентів соціалізації на різних етапах життєвого шляху. 2.Фази гендерної соціалізації.

	3. Гендерна ресоціалізація. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
2	Тема 5. Гендерна роль: соціально-психологічний аспект Гендерна роль у структурі соціальних ролей особистості. Поняття гендерної ролі. Традиційні гендерні ролі. Норми жіночої та чоловічої гендерної ролі. Нормативний контроль. Рівні вивчення гендерних ролей. Гендерно-рольовий конфлікт. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Встановіть зв'язок між різновидами стереотипів та їх характеристиками. 2. Проаналізуйте українську народну творчість з точки зору традиційності трансльованих ними норм та ролей. 3. Підберіть 10 приказок, де прописується традиційна роль жінки та чоловіка. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
3	Тема 9. Гендерна рівність. Гендерна нерівність. Сексизм та гендерна дискримінація. Гендерна рівність. Рівність прав. Рівність можливостей Гендерна рівноправність. Сприяння гендерній рівності та гідній праці. Гендерна нерівність. Сексизм. Гетеросексизм. Прояви дискримінації в різних сферах суспільного життя. Гендерна дискримінація. Логіка виникнення дискримінації. Форми дискримінації : пряма і непряма; утиск; підбурювання до дискримінації; пособництво в дискримінації. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: Зробіть фото, які відображають явища сексизму та дискримінації навколо Вас. Оберіть та роздрукуйте три фото. Поміркуйте над питаннями: 1. Який гендерний стереотип представлений у цій ситуації? 2. Наскільки він поширений? 3. Чому ця ситуація визначається ними як ситуація сексизму чи дискримінації? 4. Щодо кого виявляється пригнічення? 5. Яка його форма? Як можна запобігти цій ситуації? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі. Познайомтеся з даними інфографіки, де висвітлюється проблема гендерної рівності в Україні. Жінка в Україні. «Звідки береться гендерна нерівність в Україні», електронний ресурс: http://update.com.ua/istorii_tag924/zhenshchina-v-ukraine/

Семінарські (практичні) заняття

Метою проведення семінарських занять є перетворення теоретичного матеріалу на особистісне знання та професійні уміння здобувачів вищої освіти.

Семінарські заняття створюють простір для вибору, на їх основі викладач та здобувачі вищої освіти можуть конструювати той варіант заняття, що відповідає потребам аудиторії та стилю викладача.

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять:

сформувані у здобувачів вищої освіти: вміння окреслювати способи формування гендеру суспільством; виділяти ключові аспекти теорії та концепції гендерної ідентичності, структуру та етапи формування; класифікувати види та функції гендерних стереотипів, їх вплив на життєдіяльність індивіда; описувати феноменологію гендерних ролей; визначати ознаки гендерної нерівності в суспільстві; критично аналізувати психологічні праці, присвячені питанням статі та гендеру; використовувати методики для проведення емпіричних досліджень гендерних відмінностей у психології; враховувати гендерні

особливості при організації своєї взаємодії з різними людьми; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

Семінарські заняття містять завдання проблемного та інтерактивного характеру:

- кейс проблемних завдань, які відтворюють ситуації із соціальної дійсності та створюють умови для операціоналізації теоретичних знань;

- завдання для гендерного аналізу різних соціально-психологічних феноменів на основі різних матеріалів: наукові статті, реклама, шкільні підручники, новини у ЗМІ, художні твори; практичні завдання, спрямовані на формування дослідницьких умінь; дискусії, ділові ігри, психологічні вправи та ін.

Їх застосування, не лише поглибить теоретичні знання, сформує навички гендерного аналізу, але і допоможе реконструювати механізми гендерного розвитку, сприятиме самоаналізу гендерних стереотипів, розумінню їх впливу на спілкування та самореалізацію здобувачів вищої освіти.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СРС)
1	Тема 7. Психологія гендерно зумовленого насильства (ГНЗ). Питання для обговорення: 1. Теоретичні підходи до вивчення гендерно зумовленого насильства, провідних принципів, методів. 2. Види психологічного насильства 3. Коло психологічного насильства 4. Типові моделі та прояви поведінки кривдника у психологічному насильстві 5. Маркери кривдника/-ці 6. Умови трансформації соціальних норм в суспільстві. 7. Нульова терпимість. 8. Ознаки здорових/нездорових стосунків 9. Віктимність 10. Модель циклічного характеру домашнього насильства(Леонор Уолкер) 11. Трикутник Карпмана Практичне завдання 1. Мозковий штурм: асоціації зі словосполученням «токсичні стосунки». 2. Вправа-тест «Здорові/токсичні стосунки» 3. Робота у групах: Аналіз соціальних та гендерних норм. 4. Робота у групах: Аналіз позитивних та негативних стимулів до змін 5. Дискусія: «Чи маємо ми право втручатися у стосунки в родині?» Завдання на СРС: відеоролик із соціальної реклами у формі мультфільму «Згода на секс: просто, як чай!», який використовували поліцейські в Англії для підвищення обізнаності про культуру згоди після прийняття законодавства, за яким секс без згоди – це злочин (https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=pVIs7h95GFQ) 1. Чому гендерне насильство набуває прихованих форм? 2. Як Ви розумієте проблему правового та психологічного захисту від насильства? 3. Прояви домашнього насильства (фізичне, сексуальне, емоційне, психологічне, економічне насильство). 4. Ознаки емоційного насильства: аб'юз і газлайтінг 5. Гендерна віктимологія: портрети жертви і агресора. 6. Види психологічної допомоги особам, постраждалим від гендерно зумовленого насильства

2	Тема 8. Гендерна психологія спілкування Питання для обговорення: 1. Гендерно-лінгвістична рівність. Фемінітиви. 2. Створення гендеру у спілкуванні. 3. Гендерна експресія. 4. Гендерну комунікацію як відтворення норм гендерної ролі. 5. Здатність мови та мовленнєвих практик створювати та перетворювати гендерну ідентичність. . 6. Що таке гендерне спілкування з позиції соціально-рольового підходу? Завдання на СРС: 1. Яку роль відіграють фемінітиви в межах гендерного мовознавства і феміністської лінгвістики? 2. Як через мовленнєві практики відбувається конструювання гендерної ідентичності? 3. Який зв'язок між гендером та невербальною поведінкою?
---	---

6.Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті.

Використання методів самостійної роботи здобувачів вищої освіти по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, написання доповідей, аналіз кейсів, перегляд відеороликів та фільмів за тематикою курсу.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою.

Для самостійної роботи необхідно:

- добрати до теми необхідну літературу і ґрунтовно її вивчити;
- підготувати ДКР.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять, самостійне опанування тем – 84год;
- ДКР –20 год;
- підготовка до заліку – 6год.
- Загалом – 110 год.

№ з/п	Назва та перелік основних питань
1	Тема 1. Гендерна психологія: предмет, завдання, становлення Гендерна психологія в системі міждисциплінарного знання про гендер. Методологія гендерних досліджень. Гендерний підхід. Гендерна теорія. Розвиток гендерної психології. Фемінізм та розвиток гендерної психології. Завдання гендерної психології на сучасному етапі
2	Тема 2. Теоретичні основи гендерної психології Категоріальний апарат гендерної психології Центральні поняття «стать» та «гендер». Гендерна система. Гендерні стереотипи. Категорії «маскулінність» та «фемінність». Гендерні ролі. Гендерна ідентичність.
3	Тема 3. Психологія гендерної соціалізації Значимість агентів соціалізації на різних етапах життєвого шляху.

	Фази гендерної соціалізації. Гендерна ресоціалізація.
4	Тема 4. Суть та витоки гендерних стереотипів Роль гендерних стереотипів у життєдіяльності особистості. Види гендерних стереотипів, їх прояви у мові, медіа та рекламі. Психологічні та соціальні функції гендерних стереотипів та їх вплив на розвиток особистості. Кроскультурні дослідження гендерних стереотипів. Гендерна сегрегація. Онтогенетична динаміка та зміни у зв'язку з суспільними трансформаціями та лібералізацією сексуальності.
5	Тема 5. Гендерна роль: соціально-психологічний аспект Гендерна роль у структурі соціальних ролей особистості. Поняття гендерної ролі. Традиційні гендерні ролі. Норми жіночої та чоловічої гендерної ролі. Нормативний контроль. Рівні вивчення гендерних ролей. Гендерно-рольовий конфлікт.
6	Тема 6. Гендерна ідентичність і сексуальна орієнтація особистості Структура, види та розвиток гендерної ідентичності. Гендер та сексуальність. Сексуальна ідентичність. Види гендерної ідентичності. Розвиток гендерної ідентичності. Феномен «queer-ідентичність». Дослідження проблем трансгендерності в Україні. Сексуальна орієнтація особистості. Небезпеки, з якими стикаються представники ЛГБТ+. Захист та підтримка представників спільноти ЛГБТ+. Огляд основної та додаткової літератури по темі та додаткових ресурсів: Сайт EdEra: https://www.ed-era.com Освітній блог: http://blog.ed-era.com
7	Тема 7. Психологія гендерно зумовленого насильства (ГНЗ). Поняття гендерного насильства. Соціальні норми. Насильство як не норма. Види насильства. Ознаки гендерно зумовленого насильства: психологічні, фізичні, економічні, сексуальні. Умови трансформації соціальних норм в суспільстві. Гендерне насильство в контексті війни в Україні профілактики та попередження домашнього насильства
8	Тема 8. Гендерна психологія спілкування Гендер у мовному вимірі. Вплив мовних значень та мовленнєвих практик на формування гендерної ідентичності. Лінгвістична гендерологія. Гендерна асиметрія в мові. Гендерночутлива мова. Коректна лексика. Власне ім'я. Андроцентризм у мові. вживання фемінітивів. Мовний сексизм. Гендерні особливості спілкування Гендер та вербальне спілкування. Познайомтеся з аналізом гендерного дискурсу у ЗМІ https://genderindetail.org.ua/library/ukraina/genderniy-diskurs-u-suchasnih-mediana-materialah-monitoringu-regionalnoi-presi-2017-2018-134487.html
9	Тема 9. Гендерна рівність. Гендерна нерівність. Сексизм та гендерна дискримінація. Гендерна рівність. Рівність прав. Рівність можливостей Гендерна рівноправність. Сприяння гендерній рівності та гідній праці. Гендерна нерівність. Сексизм. Гетеросексизм. Прояви дискримінації в різних сферах суспільного життя. Гендерна дискримінація. Логіка виникнення дискримінації. Форми дискримінації : пряма і непряма; утиск; підбурювання до дискримінації; пособництво в дискримінації. Познайомтеся з даними інфографіки, де висвітлюється проблема гендерної рівності в Україні. Жінка в Україні. «Звідки береться гендерна нерівність в Україні», електронний ресурс: http://update.com.ua/istorii_tag924/zhenshchina-v-ukraine/

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг здобувача вищої освіти а формують: робота на семінарах, вчасна здача ДКР. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам вищої освіти важливо відвідувати лекції, оскільки на них висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал в обсязі, достатньому для опанування дисципліни здобувачем освіти, що дасть змогу краще підготуватись до семінарських занять і в цілому опанувати дану дисципліну. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно. Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати здобувачу бали у семестровий рейтинг. Разом з тим, здобувач освіти, який пропустив семінарські заняття з поважної причини, і має необхідний документ, який підтверджує відсутність (наприклад довідку від лікаря), може здати підготовлену доповідь викладачу під час консультацій або під час перерви у навчальному занятті і отримати не більше половини максимального вагомого балу, який передбачений за участь в семінарі. Графік консультацій, доступний на сайті кафедри психології та педагогіки, але викладач сам призначає здобувачам вищої освіти час консультації в індивідуальному порядку.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною з особистого кабінету здобувача вищої освіти в системі «Кампус», гугл класі або на сайті кафедри психології та педагогіки.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, пов'язаних з навчанням. Бажано, щоб на семінарському занятті здобувачі освіти використовували підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття.

Форми роботи

На лекціях висвітлюється зміст тем навчальної дисципліни «Гендерна психологія». На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти поглиблюють і розширюють знання з предмету. При освоєнні дисципліни здобувачі вищої освіти користуються такими основними засобами роботи: підручниками, посібниками, періодичними виданнями, словниками; інформацією з мережі Internet; відеозаписами.

Комп'ютерне забезпечення. При підготовці до занять практичного курсу, а також безпосередньо на семінарських заняттях здобувачі вищої освіти користуються комп'ютерами для таких видів роботи: оформлення звітів; отримання інформації з мережі Internet; демонстрації презентацій; перегляду навчальних відеозаписів.

На семінарських заняттях використовуються методи: диспут, робота парами, тріадами, ситуаційні задачі; групові дискусії, тематична гра «КРИГОЛАМИ»; при вивченні проблемних питань: кейс проблемних завдань, які відтворюють ситуації із соціальної дійсності та створюють умови для операціоналізації теоретичних знань; фільманаліз, завдання для гендерного аналізу різних соціально-психологічних феноменів на основі різних матеріалів: наукові статті, реклама, шкільні підручники, новини у ЗМІ, художні твори; практичні завдання, спрямовані на формування дослідницьких умінь.

На семінарських заняттях проводиться усне опитування здобувачів вищої освіти. Готуючись до семінарських занять, здобувач освіти має чітко усвідомлювати зміст запитань, дати розгорнуту відповідь на них. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях здобувачів вищої освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання здобувачів вищої освіти з теми семінарського заняття. Форми поточного контролю: усне опитування на практичних

заняттях, колоквиум, виступ здобувача вищої освіти із доповіддю або повідомленням, участь у обговоренні питань на семінарських заняттях, робота в групах.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів вищої освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПП ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПП ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПП ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

PCO з дисципліни, семестровий контроль з якої передбачений у формі заліку, для очної форми навчання розробляється за типом PCO-1 і включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни впродовж семестру. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти проводиться на основі рейтингової системи відповідно ПОЛОЖЕННЯ про систему оцінювання результатів навчання в КПП ім. Ігоря Сікорського https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologennia_RSO_2022.pdf

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, виконання ДКР](#)

Семестровий контроль: [залік](#)

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) відповіді та доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії на семінарських заняттях;
- 2) складання домашньої контрольної роботи.

Здобувач освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти. Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти визначені у положенні про PCO з дисципліни та представлені у Додатку 1.

Здобувач вищої освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувача освіти з

виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Умови допуску до семестрового контролю: [зарахування усіх передбачених РП завдань](#).

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам освіти

Вивчення курсу «Гендерна психологія» передбачає засвоєння здобувачами вищої освіти системи знань за темами під час лекційних та семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи. За результатами самостійної роботи від здобувача вищої освіти вимагається підготовка звітів, виступів та безпосередніх виступів за результатами власної дослідницької роботи. Підготовка рефератів, тематичні виступи – за бажанням здобувача вищої освіти.

Головною метою лекцій є мотивація і організація роботи здобувачів вищої освіти з навчальним матеріалом у міжсесійний період. Лекції проводяться із використанням мультимедійних презентацій (за наявності умов в аудиторії).

Готуючись до семінарського заняття здобувач вищої освіти має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, при виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач вищої освіти не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач освіти не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на вимогу викладача. Навіть якщо здобувач вищої освіти не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача вищої освіти і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками: підготовка теоретичних питань до практичних занять; підготовка тематичних повідомлень; конспектування та аналіз першоджерел; підготовка практичних завдань до семінарських занять (в тому числі структурно-методологічний аналіз досліджень, проведених іншими авторами); перегляд відео та фільмів за тематикою курсу, аналіз; підготовка усних виступів та безпосередні виступи (в тому числі захисти та презентації власної дослідницької роботи, а також презентація

тематичних повідомлень); підготовка та написання і оформлення ДКР , підготовка до заліку.

Підготовка тематичних повідомлень та ДКР передбачає бібліографічну роботу з систематизації та аналізу літератури; глибокий та детальний аналіз проблеми (робіт зарубіжних і вітчизняних авторів, вивчення і аналіз досліджень). Складіть план повідомлення. Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел. Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану реферату чи тематичного повідомлення. Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми. Тематичне повідомлення не потребує друкованого оформлення, оскільки презентується виключно усно. Підготовка усних виступів та презентацій тематичних повідомлень передбачає вміння презентувати зроблене на загал та захистити результати своєї роботи.

Підготовка ДКР та підготовка до заліку має на меті узагальнення та систематизацію знань з дисципліни у цілому.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відеоконференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри психології та педагогіки, к. психол.н., доцентом Сербовою Ольгою Вікторівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 14 від 14.05. 2025 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 4 від 24 .06. 2025 р.)

**Рейтингова система оцінювання результатів навчання
(для здобувачів вищої освіти заочної форми)**

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни «Гендерна психологія» складається з балів, що отримуються за:

- 1) відповіді та доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії на семінарських заняттях;
- 2) написання домашньої контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Робота на семінарських (практичних) заняттях (максимальна кількість балів складає 20 (максимальна кількість балів за повідомлення на занятті – 10).

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії; обов'язкова активна участь в групових формах роботи (якщо такі заплановані на занятті)	9-10
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	6-8
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування Або відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0

2 Виконання домашньої контрольної роботи (максимальна кількість балів складає 80):

Домашня контрольна робота включає 4 питання, що є елементами кожного теоретичного розділу навчальної дисципліни. Виконання ДКР полягає в розгорнутій письмовій відповіді на кожне з 4 питань певного варіанту. Варіант ДКР надається викладачем на лекційному занятті або визначається рандомно.

Відповідь на кожне питання викладається у вигляді есе – письмової роботи, що виражає індивідуальне міркування та думку автора з конкретного питання психології здоров'я. Здобувачі освіти мають право самостійно сформулювати тему есе. У процесі написання есе важливо продемонструвати:

- вміння осмислити конкретну проблему та сформулювати певну позицію щодо неї;
- вміння самостійно проводити пошук літератури з певної тематики (у тому числі й іноземними мовами);
- вміння проаналізувати конкретну ситуацію на підставі прочитаного матеріалу щодо певної проблеми;
- вміння аргументовано викласти свою позицію щодо певного питання;
- вміння правильно оформлювати цитати та посилання на літературу.

Обсяг есе з кожного питання 5-7 сторінок, титульний лист та список літератури. Під час написання есе здобувач освіти може:

1) проаналізувати конкретний ситуацію, випадок; запропонувати варіанти її вирішення;

2) проаналізувати проблему, яка не має очевидної відповіді та запропонувати свій варіант її вирішення;

3) зробити критичний аналіз будь-якого значимого розуміння певної теми. Есе не має жорстко заданої структури, оскільки вона залежить від специфіки конкретної теми.

12

У загальному вигляді есе може мати таку структуру:

1. Титульний лист
2. Вступ.
3. Основна частина.
4. Висновки.
5. Список літератури.

Критеріями оцінки есе є:

- відповідність змісту тексту обраній темі;
- наявність чіткої та логічної структури тексту;
- наявність в есе авторської позиції з проблематики яка ним аналізується;
- обґрунтованість, аргументованість, доказовість висловлюваних положень та висновків автора;
- відсутність орфографічних, пунктуаційних, стилістичних та фактичних помилок;
- відповідність оформлення роботи вимогам, що висуваються.
- здача есе у встановлений термін.

Кожне питання ДКР оцінюється в 20 балів, таким чином максимальна оцінка за виконання ДКР складає 80 балів.

Критерії оцінювання кожного питання ДКР:

Аргументоване есе, у якому здобувач освіти показав здатність мислити самостійно, логічно, послідовно, об'єктивно. Виконано творчо, представляє інтерес. Відображено думку автора та його навик мислити критично. Обсяг викладу – не менше 7 сторінок. Подано у встановлені терміни.	18-20
Аргументоване есе - логічне, послідовне, об'єктивне та повне розкриття заданої теми. Виконано творчо, становить інтерес. Відображено думку автора. Але є деякі недоліки (стилістичні, орфографічні помилки, недостатній обсяг). Обсяг викладу – не менше 5 сторінок. Подано у встановлені терміни.	12-17
Есе, у якому здобувач освіти продемонстрував поверхневі знання щодо теми есе, або висловив чіткою позицію шляхом простого опису. Виклад не містить критичного аналізу, підтвердження або спростування позиції, яка описується або власна думка автора есе відсутня. Є недоліки (стилістичні, орфографічні помилки, недостатній обсяг). Обсяг викладу – не менше 5 сторінок. Порушено термін здачі роботи. Або відсутність відповіді	0

Приклад варіанту ДКР:

Варіант 1

1. Феноменологія гендерних ролей: норми жіночої гендерної ролі і норми чоловічої гендерної ролі
2. Сексизм щодо чоловічих та жіночих ролей.
3. Кроскультурні дослідження гендеру.
4. Психологічні та соціальні функції гендерних стереотипів.

Варіант 2

1. Конструювання гендеру у засобах масової інформації та комунікації.
2. Вплив релігії на гендерні стереотипи.
3. Характеристика типів гендерної ідентичності: маскуліність, фемінність, андрогінність.
4. Види психологічної допомоги особам, постраждалим від гендерного насильства.

Заохочувальні бали – максимум 10б (не входять до основної шкали PCO) нараховуються за рішенням протоколу засідання кафедри.

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 20 + 80 = 100 \text{ балів.}$$

Здобувачі освіти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів ($RD \geq 0,6R$) мають можливості:

- а) отримати залікову оцінку (залік) так званим «автоматом» відповідно до набраного рейтингу;
- б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки.

При цьому попередній рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку R_3 тільки за результатами залікової контрольної роботи.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку, але на мінімальні бали і не мають рейтинг 60 балів, виконують залікову контрольну роботу.

Здобувачі освіти, які не виконали всіх передбачених програмою дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Залікова контрольна робота (ЗКР) складається зі 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗКР проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачам вищої освіти лише під час проведення заліку.

тестове завдання виконане правильно (кожне з 100)	1
тестове завдання виконане неправильно (кожне з 100)	0

Кількість правильних відповідей	Оцінка ЗКР
правильних відповідей (100%)	100 балів
правильних відповідей (60 – 99%)	60 – 99 балів
правильних відповідей (0 – 59%)	0 балів

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно

64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Орієнтовні питання до домашньої та залікової контрольної роботи та заліку

1. Предмет і структура гендерної психології.
2. Теоретичні основи гендерної психології.
3. Поняття статі і гендеру.
4. Методи гендерної психології.
5. Моделі розвитку гендерної ідентичності.
6. Психоаналітичний підхід до розвитку гендерної ідентичності.
7. Характеристика соціальних теорій гендерної ідентичності.
8. Феміністська критика теорій гендерної ідентичності.
9. Поняття гендерних стереотипів та їх ролі в різних сферах життя.
10. Поняття про гендерні ролі.
11. Теорія С. Бем.
12. Традиційні жіночі ролі та їх характеристика.
13. Чоловіча гендерна роль і норми, що до неї входять.
14. Інститути соціалізації та їх вплив на формування гендерної ідентичності.
15. Гендер і спілкування.
16. Поняття сексизму.
17. Материнство та батьківство.
18. Гендер та насильство. Види насильства.
19. Сексуальне насильство та його психологічні наслідки.
20. Поняття про паспортну, генетичну, гонадну, морфологічну і церебральну
стать.
21. Медичні та біологічні дані про відмінності та схожість організмів чоловіка
та жінки.
22. Гендерна ідентичність: характеристика поняття та етапи формування.
23. Характеристика типів гендерної ідентичності: маскулінність, фемінність,
андроґінність.
24. Поняття та види інтерсекс-особистостей.
25. Гендерна диференціація і формування гендерної ідентичності.
26. Конструювання гендеру у засобах масової інформації та комунікації.
27. Анімація, художній фільм, реклама як інструменти гендерних технологій.
28. Залежність гендерних ролей від культури й епохи.
29. Вплив релігії на гендерні стереотипи
30. Зміна гендерних ролей, гендерний конфлікт і різноманіття гендерних ролей
31. Статеврольовий опитувальник С. Бем: суперечки з приводу концепції
андроґінії.
32. Психологічні механізми та основні інститути гендерної соціалізації.
33. Поняття про гендерну роль.
34. Феноменологія гендерних ролей: норми жіночої гендерної ролі і норми
чоловічої гендерної ролі
35. Сексизм щодо чоловічих та жіночих ролей.
36. Аналіз обмежень, що накладаються традиційними жіночими та чоловічими
ролями.
37. Проблема традиційних чоловічих норми (успішності/статусу; фізичної,
емоційної, розумової твердості: антижіночності).
38. Сучасні негативні зміни жіночих ролей: маскулінізація (соціальна
експансивність, надмірна змагальність за лідерство), крайня фемінізація (пасивність та
бажане узаалежнення від суб'єктів підтримки).
39. Розподіл ролей у сім'ї.

40. Альтернативні форми сім'ї.
41. Відмова від сім'ї (сингл-статус) та течія «чайлд-фрі».
42. Сім'я та кар'єра: гендерні особливості.
43. Роль батьків у вихованні дитини.
44. Особливості мовної поведінки чоловіків і жінок; використання сленгу та гумор.
45. Поняття гендерно зумовленого насильства і домашнього насильства.
46. Прояви домашнього насильства (фізичне, сексуальне, емоційне, психологічне, економічне насильство).
47. Ознаки емоційного насильства: аб'юз і газлайтінг
48. Гендерна віктимологія: портрети жертви і агресора.
49. Види психологічної допомоги особам, постраждалим від гендерного насильства.
50. Гендерні аспекти дослідження впливу ЗМІ на формування особистості.
51. Кроскультурні дослідження гендеру.
52. Психологічні та соціальні функції гендерних стереотипів.
53. Гендер і сучасна робота: надії і чекання, професійна сегрегація, стереотипи і дискримінація, фінансова нерівність.
54. Гендерні відмінності в стилі лідерства.
55. Розвиток жіночої кар'єри та баланс між кар'єрою і родиною.
56. Статус жінки в організації: проблема «скляної стелі».